

דברי זיכרון לזכר אמנו האהובה רינה מזרחי ע"ה

מיום נפילתו של רם, התמלא ביתנו בחברים ומכרים של רם הי"ד. חברים ממקומות שונים ומהכריות שונות. בתקופת השבעה, החודש והשנה. ובמשך השנים שלאחר מכן יצרו החברים קשרים אישיים עם המשפחה, במיוחד עם אמנו רינה ע"ה ואבינו, אהרן יבל"א.

קשר מיוחד זה שסבב סביב אהבה משותפת של כולם, אהבה לרם, יצר תחושת אחדות ומשפחה.

חמש עשרה שנים לאחר נפילתו של רם, נפטרה אמנו, ומאז חשנו צורך להנציח גם את אמא בהקשר להנצחתו של רם.

בהזדמנות זו של הוצאת הספר במהדורה נוספת ביקשנו לכתוב מעט שבמעט על דמותה המיוחדת של אימנו, שהיא בית הצמיחה של רם אחינו.

ברור, שאין כל אפשרות לכתוב בקיצור על מסכת חיים של אדם ובמיוחד על החיים של אימנו שהיו עשירים, מיוחדים ומגוונים.

העלתי על הכתב בקצרה, נקודות ואירועים משמעותיים שמהם אפשר ולו במעט לנסות להכיר ולזכור משהו מהדמות המיוחדת של אימי רינה בת שמחה ע"ה.

"ויהי נעם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו"
(תהילים צ', יז)

בתחילת חודש שבט בשנת תרפ"ט נולדה אמא, למשפחה ותיקה ושורשית בירושלים העתיקה. אמא גדלה בתקופה סוערת שהשפיעה על כל מהלך חייה ובניית משפחתה בהמשך. המשפחה של אמא ביטאה את ייחודו של הדור הישן בעיר העתיקה. משפחה שבה נישואין בין העדות השונות, אשכנזים וספרדים היו דבר פשוט וברור.

בילדותינו, כמעט כל ליל שבת הוקדש לסיפורים של אמא על תקופה מרתקת זו. לאחר סעודת השבת היינו מתיישבים סביב אמא והיא סיפרה את סיפור חייה.

הסיפורים על ילדותה ובגרותה של אמא, גרמו לנו כילדים להישאר פעורי פה. הן בגלל החוויות והאירועים והן בגלל הלשון הציורית שלה המספרת בתן רב ובעושר מילולי עד שיוכלנו לחוש כאילו אנחנו חלק מהסיפור. הסיפורים על חיי היום יום בעיר העתיקה, חיים בצוותא של כל עדות ישראל. חיים בחצרות משותפים שהכניסות לבתים פתוחות לחצרות והבתים ויושביהם נעשים ממש לבית אחד ומשפחה אחת. הסיפורים שאיפשרו לנו, ובמיוחד לרם, לבנות מערכת קשרים ללא מחיצות באהבה והערכה הדדית עם כל אדם. נער, נערה, מבוגרים, צעירים, חילוניים וכלל עם ישראל.

רם גדל עימנו על הסיפורים על הפשטות והעוני של תושבי העיר העתיקה ומעשי החסד שהיו מובנים מאליהם כחלק מדרך החיים, על סיפורי מסירות

הנפש של צעירים וצעירות, של בעלי משפחות ואנשים מבוגרים. על ימי המחתרת, על מסירות ללא חשבון לרעיון המלחמה במנדט הבריטי, אידיאל זה דחף את אמא להיות פעילה באצ"ל והיא אף שילמה על כך במחיר של ישיבה בכלא הבריטי לנשים בבית לחם.

הסיפור המדהים והחזק במיוחד הוא סיפור החזרה של אמא באמצע המצור על העיר העתיקה כשהיא צועדת, חשופה לעין כל בשטח גלוי ללא מסתור בדרך החריבה משער ציון לרובע היהודי כשאף יריה לא נורתה לעברה. זהו סיפור של מסירות נפש כדי להיות עם משפחתה ועם האנשים איתם חיה, לסייע להם בהישרדות ובלחימה בימים הקשים ביותר של המלחמה על ירושלים. ולאחר מכן, עמידתה עם בני משפחתה לאחר נפילת אביה בקרב. במיוחד ביום המר והנורא, יום נפילת הרובע היהודי והליכת כל הגברים שנשארו ברובע ובהם בני המשפחה לשבי הלגיון הירדני. ויציאת הנשים והילדים את ביתם ההרוס והחרב בשל הלחימה, והפיכתם לפליטים למרחק קילומטרים ספורים מביתם.

הכמיהה לירושלים ולחיים ברובע היהודי בקרבת שריד מקדשנו, לא הרפו מאמא לרגע במשך תשע עשרה שנה בהם היתה ירושלים מבוותרת. קשה לשכוח את אמא לוקחת אותנו בכל הזדמנות לכל פינה בירושלים שממנה אפשר להשקיף על העיר העתיקה הכבושה.

במיוחד לא נשכח את שעות הצפיה, הציפיה והגעגועים שבהם עמדנו עם אמא על המגדל בהר ציון, במקום שבו מוצבת עד היום מצבת זיכרון לחללי העיר העתיקה ובתוכם השמות של אביה רחמים מירסקי הי"ד וגיסה אח בעלה יצחק מזרחי הי"ד.

לאחר איחוד העיר לא הצליחה אמא לעצור את המשיכה הפנימית שלה לעיר העתיקה. לא עבר שבוע בלי שביקרה וטיילה בחוצות השוק, ברובע היהודי ובכותל המערבי. גם בזמנים קשים, בהם רבים הדירו רגליהם מהעיר העתיקה המשיכה אמא בביקוריה, ולא הסכימה לשמוע לכל מי שביקש ממנה להיזהר ולהימנע מכך.

לאחר היציאה באונס מהעיר העתיקה סייעה אמא למשפחתה למצוא מקום מגורים בשכונת קטמון שנכבשה בזמן בו נפלה העיר העתיקה. ואז אין היא יכולה להתעלם מכך שמלחמת השחרור נמשכת, היא מתגייסת לצה"ל שרק אז הוקם ועוברת קורס אחיות מהיר. לאחר הקורס אמא התמסרה לעבודת קודש בטיפול בפצועים ובנכים הרבים של המלחמה הנוראה.

במקום שרותה פוגשת אמא את קצין המנהלה של בית החולים הצבאי, אהרן - אבא יבל"א ולימים הם נישאים ומקימים בית בישראל.

גם נישואיה של אמא הם ביטוי לאישיותה המיוחדת. כל כלה צעירה בונה את ביתה הפרטי. אולם אמא מקבלת על עצמה בנישואים אלו לתמוך באחים של בעלה שאינם נפטרה כאשר הבת הצעירה היתה בת שש. ולסייע לחמיה שהתמודד עם גידול ילדיו לבד, וכן בהתמודדותו עם האסון שבא עליו בנפול בנו יצחק הי"ד, בשרות ההגנה, בקרב הרובע היהודי בירושלים במלחמת

השחרור. כדי שתוכל לעשות זאת היא בחרה לגור בדירה קטנה הצמודה לבית חמיה.

במסירות ללא גבול היא משקיעה את כולה בהקמת מסגרת משפחתית רחבה שתהיה בית חם לכל הסובבים אותה. מסירות אופיינית זו, ליוותה אותנו מיום לידתנו ועד יום פטירתה של אמא.

לתת ולתת ללא גבול ללא מעצור וללא לאות. כל כולה נתינה. בימים הקשים, לאחר נפילתו של רם במלחמת שלום הגליל, ימים שאותם תיארה אמא כאילו כל יום היא חווה מחדש את רגע ההודעה על נפילתו של רם בקרב. ימים שבהם עוצמת הכאב והגעגועים לא כהתה. לא נימנעה אמא מלהמשיך ולתת בחום ובאהבה לכל הסובבים אותה. רגישותה העצומה לאחרים, היא שגרמה לה להתייחס לקברו של אחד הנופלים הקבורים בהר הרצל ליד הקבר של רם כאילו זה קבר של בנה, הדבר התחיל לאחר ששמעה שמשפחת החייל בחו"ל ואין מי שפוקד את קברו ומדליק נר לעילוי נשמתו. מאז היא קיבלה על עצמה להדליק נר לעילוי נשמתו בכל פעם שפקדה את הקבר של רם הי"ד.

בני המשפחה והחברים לא ישכחו לעולם את אישיותה ודמותה המיוחדת של האם המסורה.

יהי זכרה ברוך תהיה נשמתה צרורה בצרור החיים אמן.

בנה איציק בשם כל המשפחה.